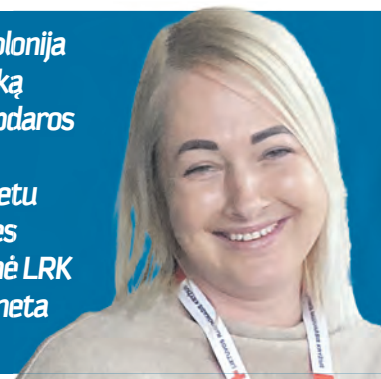

Pajūrio naujienos

Kaina 0,70 Eur

2025 01 17 Penktadienis Nr. 5 (3365)

„Mano močiutė Apolonija Bernotienė ilgą laiką dirbo Kretingos labdaros valgykloje „Rūpestėliai“, kuriai ne sykį atostogų metu ar prieš didžiąsias šventes rinkau paramą, – prisiminė LRK savanorių koordinatorė Ineta Trakienė.

• ŠIANDIEN
„PAJŪRIO NAUJIEOSE“

Priedas
9–12 p.

Mūsų
žmonės

Lietuvos mastu gaisrų
mažiau, Kretinga tuo
pasidžiaugti negali – 2 p.

Lauke – pavasaris, o bute radia-
toriai pleška – 7 p.

Kretingoje –
moterų krepšinio šventė – 19 p.

Jurgio Pabrėžos gimimo dieną pašventino jo celą

► Mažesniųjų brolių ordino Lietuvos Šv. Kazimiero provincijos ministras Evaldas Darulis pašventino atminimo lenteles ant Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos celės durų ir jos viduje.

Darius Šypalio nuotr. 3 p.

PALANGOS
KREDITO UNIJA

**Mokamos
vienos didžiausių
terminuotų
indėlių palūkanos**

Iki 100 000 eurų indėliai
apdrausti VĮ „Indėlių ir
investicijų draudimas“

Tel. pasiteirauti
+370 460 53553,
el. p. palanga@lku.lt.

Užs. Nr. 357

• ORAI

Šiandien

apsiniaukę.
Vėjas naktį vakarų, 4–5 m/s, dieną
vėjo kryptis nesikeis, 2–3 m/s.
Oro temperatūra: **naktį ir dieną 5
laipsniai šilumos.**

Šeštadienį

apsiniaukę.
Vėjas naktį vakarų, 4–5 m/s, gūsiai
10 m/s, dieną vakarų, šiaurės vaka-
rų, 1–2 m/s.

Oro temperatūra: **naktį 5, dieną 6
laipsniai šilumos.**

Jurgio Pabrėžos gimimo dieną pašventino jo celę

Irena ŠEŠKEVIČIENĖ

► Kretingoje ir toliau įamžinamas garsios asmenybės – pranciškono, pirmojo Lietuvos floros tyrinėtojo, vieno iškiliausių XIX a. švietėjų, liaudies medicinos žinovo ir gydytojo – Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos atminimas: sausio 15-ąją, švenčiant jo 254-ąjį gimtadienį, Kretingos pranciškonų vienuolyno celėje ir ant jos durų buvo pritvirtintos atminimo lentelės, liudijančios, kad brolis Ambraziejus čia gyveno ir dirbo 33-jus metus – nuo 1816-ųjų iki mirties 1849-aisiais.

Atminimo lenteles pašventino į Kretingoje šiomis dienomis vykusią Pranciškonų brolijos kapitulą atvykęs provincijos ministras Evaldas Darulis, dalyvavo gausus būrys suvažiuavusių brolių pranciškonų, Kretingos rajono vicemerė Vaida Jakumienė, Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos labdaros ir paramos fondo atstovai ir Lietuvos pranciškonų provincijos J. A. Pabrėžos darbo grupės, besirūpinančios šios asmenybės beatifikacijos procesu, koordinatorė Nijolė Raudytė.

Nekanonizuotas Žemaitijos šventasis

N. Raudytė glaustai apibūdino J. A. Pabrėžos asmenybės svarbą Kretingai ir visai Lietuvai: „Ši diena – ypatinga, nes gimė nekanonizuotas Žemaitijos šventasis Jurgis Pabrėža. Jis gimė 1771 m. Večiuose, prie Lenkimų. Įstojęs į Kretingos pranciškonų vienuolyną, tapo pranciškonu tretininku ir gavo Ambraziejus vardą. Šioje celėje jis praleido 33-jus metus, čia atsiskleidė jo turtinga veikla“, – kalbėjo N. Raudytė.

Visų pirma, jis buvo liaudies daktaras. Ligi įstodamas į vienuolyną, jis mokėsi Kauno kunigų seminarijoje, Vilniaus universitete buvo baigęs tris medicinos kursus, todėl pagal Bažnyčios kanonų teisę gavo leidimą gydyti žmones.

„Lietuvoje XIX a. medicina jau buvo licencijuota, buvo oficialiai skelbiami gydytojų ir vaistininkų sąrašai. Taip stengtasi kovoti su šarlatanais, kurie apgaudinėdavo žmones ir pelnydavosi iš jų. Jurgis Pabrėža taip pat pasisakydavo prieš visokių apsimetėlius. Vienuolyno sode jis, padedant daržininkams, augino įvairių vaistažolių, sudarydavo receptus, darė tepalus, tinktūras. Žmones jis priimdavo ir savo celėje, ir nemokamai lankė ligonius jų namuose. Paprastiesiems žmonėms tai buvo išsigelbėjimas, nes daktarų paslaugos buvo labai brangios“, – „Pajūrio naujienoms“ pasakojo N. Raudytė, J. Pabrėžos biografijos žinovė.

Herojišku J. Pabrėžos poelgiu laikomas faktas, kad 1831 m. Kretingoje įsisiautėjus choleros epidemijai, su specialia kauke ir dezinfekuojančiomis žolėmis burnoje jis eidavo pas žmones į epidemijos židinius, grįždavo išsekęs, tačiau pats nėsyk neužsikrėtė.

► Įdomių faktų apie J. A. Pabrėžos asmenybę pateikė jo biografijos žinovė ir beatifikacijos darbo grupės koordinatorė Nijolė Raudytė (dešinėje).

Kaukšėjo batsiuvio plaktukas ir skambėjo himnas

Kretingos parapijos klebonas Saulius Paulius Bytautas papildė, kad žmonės pas J. A. Pabrėžą eidavo gydytis ne tik kūno, bet ir dvasios ligų. Greta jo celės buvo laukiamasis, o įėjimas – iš lauko, laiptinėje vienuolis laikė ir savo žoles. Laukiantiems vyrams, kaip rašė Vaižgantas, J. A. Pabrėža pasiūlydavo ir pypkę, taip leisdamas atsipalaiduoti – mat, pats augino ir tabaką. Moteris jis priimdavo laukiamajame apačioje.

„Ši celė yra sakrali vieta, nes joje paskutines savo gyvenimo valandas praleido J. A. Pabrėža: dieną dar priėmė ligonius, o vakare suklypo maldai po kryžiumi ir taip ramiai iškeliavo pas Viešpatį“, – akcentavo N. Raudytė. – Netgi sovietmečiu, kai vienuolyne veikė Kretingos muziejus, šviesaus atminimo muziejininkas Donatas Butkus šioje celėje buvo įrengęs J. A. Pabrėžai skirtą muziejų. Ši vieta buvo atitverta, saugoma, beje, už tai D. Butkus nukentėjo nuo valdžios.“

Broliams atgavus vienuolyną, šioje celėje gyveno brolis Paulius Koryzna, batsiuvis, žmonių švelniai Pauliuku vadintas, o vėliau – brolis Raimundas Lozonas (Lauzon) – abu taip pat iškeliavę amžinybėn. Brolis Astijus Kungys, kaip visada nuotaikingai, prisiminė, kaip 6 val. ryto brolis Raimundas iš šios celės garsiai paleisdavo Lietuvos himną, nors jauniems broliams rytinis miegas – kaip medus, juolab kad keltis privalu tik 7 val.

Dabar J. Pabrėžos celę sutvarkyti ėmėsi Kretingos pranciškonų vienuolyno gvardijonas Andrius Dobrovolskas – joje įrengė viešnagėn atvykstančio provincijolo rezidenciją.

Lituanistinės mokyklos kolekcija – UNESCO paveldas

Šioje celėje buvo parašytas ir svarbiausias J. Pabrėžos botanikos veikalas „Taislius augyminis“, kurio autentiškas rankraštis sau-

► J. Pabrėžos celėje dabar įkurdinta provincijolo brolio Evaldo rezidencija.

gomas Nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje.

Pas J. Pabrėžą lankydavosi istorijos profesorius, rašytojas Simonas Daukantas, vežė jam peržiūrėti savo rašomos „Istorijos žemaitiškos“ rankraščius, jie čia buvo saugomi.

Pabrėžos laikais Kretingos vienuolynas tapo svarbiu lietuvių ir žemaičių kultūros ir mokslo centru: po 1831 m. sukilimo į Kretingos vienuolyną neva perauklėti buvo siunčiami caro valdžiai prasižengę kunigai, dauguma jų – šviesuoliai, jie susibūrė į unikalų XIX a. neformalią lituanistinę mokyklą. J. A. Pabrėžos ir jo mokinių pastangomis buvo sukurtas lietuvių (žemaičių) bendrinės kalbos projektas, tačiau jis nebuvo įgyvendintas, išlikę tik rankraštiniai tekstai. Šie tekstai surinkti į Neformalios lituanistinės mokyklos Kretingos vienuolyne kolekciją, kurią sudaro 134 dokumentai lietuvių, lenkų ir lotynų kalbomis. Paties J. A. Pabrėžos rankraščiai į Neformalios lituanistinės mokyklos kolekciją neįtraukti, tik – jo mokinių ir sekėjų

Ši kolekcija 2019 m. pripažinta nacionalinės reikšmės dokumentinio paveldo objektu ir įrašyta į UNESCO programos „Pasaulio atmintis“ Lietuvos nacionalinę registrą.

Dėl beatifikacijos perdavė Šventajam Sostui

Apie J. Pabrėžą, jo veiklą liudija ir J. A. Pabrėžos muziejus, prieš pusantros metų įrengtas Kretingos bažnyčios bokšto aikštelėje J. A. Pabrėžos labdaros ir paramos fondo iniciatyva. Jame, pasak klebono S. P. Bytauto, kabo ir autentiškas J. Pabrėžos abitas, kurių jis turėjęs du: su vienu jų palaidotas, o kitą nešiojo brolis Pauliukas – šis dabar ir kabo muziejuje.

Tvarkomas Jurgio Pabrėžos kapas ir koplyčia senosiose parapišose kapinėse. Kretingos rajono vicemerė V. Jakumienė patikino, kad Savivaldybė pagal išgales taip pat prisideda puoselėjant J. Pabrėžos atminimą, sakė, kad yra parengtas šios koplyčios freskos restauravimo projektas ir Savivaldybė darbams šiemet skirs 80 tūkst. Eur.

Vyksta procesas ir dėl J. Pabrėžos beatifikacijos – pripažinimo palaimintuoju. Pasak N. Raudytės, pernai rugsėjį Lietuvos Vyskupų konferencija priėmė sprendimą ir pateikė Šventajam Sostui pritarimą dėl J. Pabrėžos teikimo beatifikacijai. „Buvo suburta darbo grupė tam, kad atliktume namų darbus: reikia surinkti ir išaiškinti dokumentus, liudijimus“, – teigė ji.